

Redovisning av lokal drogvaneundersökning

Luleå kommun år 2024

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de **inte** använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de **inte** använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Bakgrund

Drogvaneundersökningen genomfördes under hösten 2024 i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet. Undersökningen genomfördes i både kommunala och privata skolor. Andelen svarande uppgick till 63 procent i grundskolan och till 57 procent i gymnasiet. Datainsamlingen genomfördes av länsstyrelsen i Norrbottens län via webbformulär som besvarades av elever på plats i respektive skola. Frågeformuläret är anpassat efter den nationella drogvaneundersökning som Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) genomför.

Resultatet i föreliggande rapport har sammanställts av Statisticon AB på uppdrag av Luleå kommun. Syftet med sammanställningen är att ge en helhetsbild av dels elevernas drogvanor och, dels elevernas vanor relaterat till spel om pengar.

Inom ramen för genomförd databearbetning har svaren från 16 elever helt eller delvis exkluderats från sammanställningen utifrån bedömningen att dessa svar sannolikt är oseriösa svar.

Resultatet från årets undersökning jämförs så långt möjligt med dels med resultatet från undersökningen som genomfördes i Luleå kommun år 2022, dels med CAN:s nationella undersökning avseende 2024.

Sammanställningen i denna rapport är begränsad till att omfatta frågor om elevernas bruk av droger samt spelvanor. Enkäten omfattar dock även en rad frågor som handlar om elevernas uppfattning om sin livssituation och förhållande till familj och vänner. Liknande frågor ställs i LUPP-enkäten, varför vi föreslår att resultaten från dessa två delvis överlappande undersökningar analyseras samlat.

En generell reflektion kring den statistik vi har sammanställt är att drogvaneundersökningen kännetecknas av en god reliabilitet, dvs. att det råder en förväntad konsistens vid jämförelser av resultat mellan kön och årskurs samt över tid. Även jämförelser med nationella resultat visar på svarsmönster som talar för en god reliabilitet. Huruvida resultaten speglar faktiska nivåer avseende drog- och spelvanor är svårare att avgöra, dvs. om undersökningen har en hög validitet. Detta gäller i synnerhet användning av droger som uppges förekomma sparsamt, t.ex. narkotika av olika slag.

En specifik iakttagelse gäller elevernas svar avseende läkemedelsanvändning utan recept. Det finns anledning att misstänka att eleverna inte läser in någon skillnad mellan läkemedelsanvändning mer eller utan recept.

I vissa av bilderna markeras skillnader i resultat jämfört med föregående år eller i relation till resultat på nationell nivå. Gränsen för att en skillnad noteras är cirka 3 procentenheter eller mer.

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de **inte** använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Sammanfattning

Här ser vi en negativ utveckling

Alkoholkonsumtionen ökar.

Snusning ökar - främst i åk 9.

Användning av **narkotika** ökar hos tjejer i åk 9?

Här går tjejer och killar åt olika håll

Rökning ökar bland tjejer i åk 9 och minskar bland killar i både åk 9 och 2.

Spel om pengar ökar bland killar och minskar bland tjejer.

Här ser vi en positiv utveckling

Sniffning/boffning/lustgas minskar från redan mycket låga nivåer.

Användning av **prestationshöjande kosttillskott** minskar.

Användning av **anabola steroider** minskar från mycket låga nivåer.

Sammanfattning (forts.)

En jämförelse med riket visar att

Spel om pengar är vanligare i Luleå

Rökning är mindre vanligt i Luleå – i synnerhet E-cigarett

Användning av **lustgas** är mindre vanligt i Luleå

Användning av **narkotika** är mindre vanligt i Luleå

Sammanfattning (forts.)

Till sist:

(i) Statistiken visar på tydliga strukturella **skillnader mellan tjejer och killar:**

- *Det är vanligare att tjejer dricker och röker*
- *Det är vanligare att tjejer dricker sprit, vin och alkohol/cider*
- *Det är vanligare att killar dricker starköl och folköl*
- *Det är vanligare att killar använder prestationshöjande tillskott och spelar om pengar*

(ii) Statistiken visar också på tydliga strukturella **skillnader mellan skolor.**

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de **inte** använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Hur sammanfattar CAN* årets nationella drogvaneyundersökning?

*Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Citaten kommer från CAN:s rapport avseende senaste nationella undersökningen. Bortsett från lustgasanvändning som minskar, lyfter förbundet fram en utveckling som är mindre positiv. Antingen har det skett en utplaning i tidigare observerade minskningar eller så har det skett en ökning.

”**Alkoholkonsumtionen** bland svenska skolungdomar har minskat över tid, men planat ut de senaste åren.”

”**Snusandet** har ökat under de senaste åren. Vitt snus är den vanligaste snusarten bland ungdomar.”

”**Cigarettökning** har minskat mycket sedan 2010-talet. Under de senaste tre åren har det dock inte skett någon fortsatt nedgång utan en liten, statistiskt signifikant uppgång bland eleverna i gymnasiet år 2.”

”**Lustgasanvändning** har minskat sedan det mättes för första gången 2022.”

”Bland de elever som använt **narkotika** var det vanligaste preparatet cannabis.”

”**Spel om pengar** i gymnasiet år 2 fortsätter att öka. Ökningen är särskilt tydlig bland pojkar.”

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

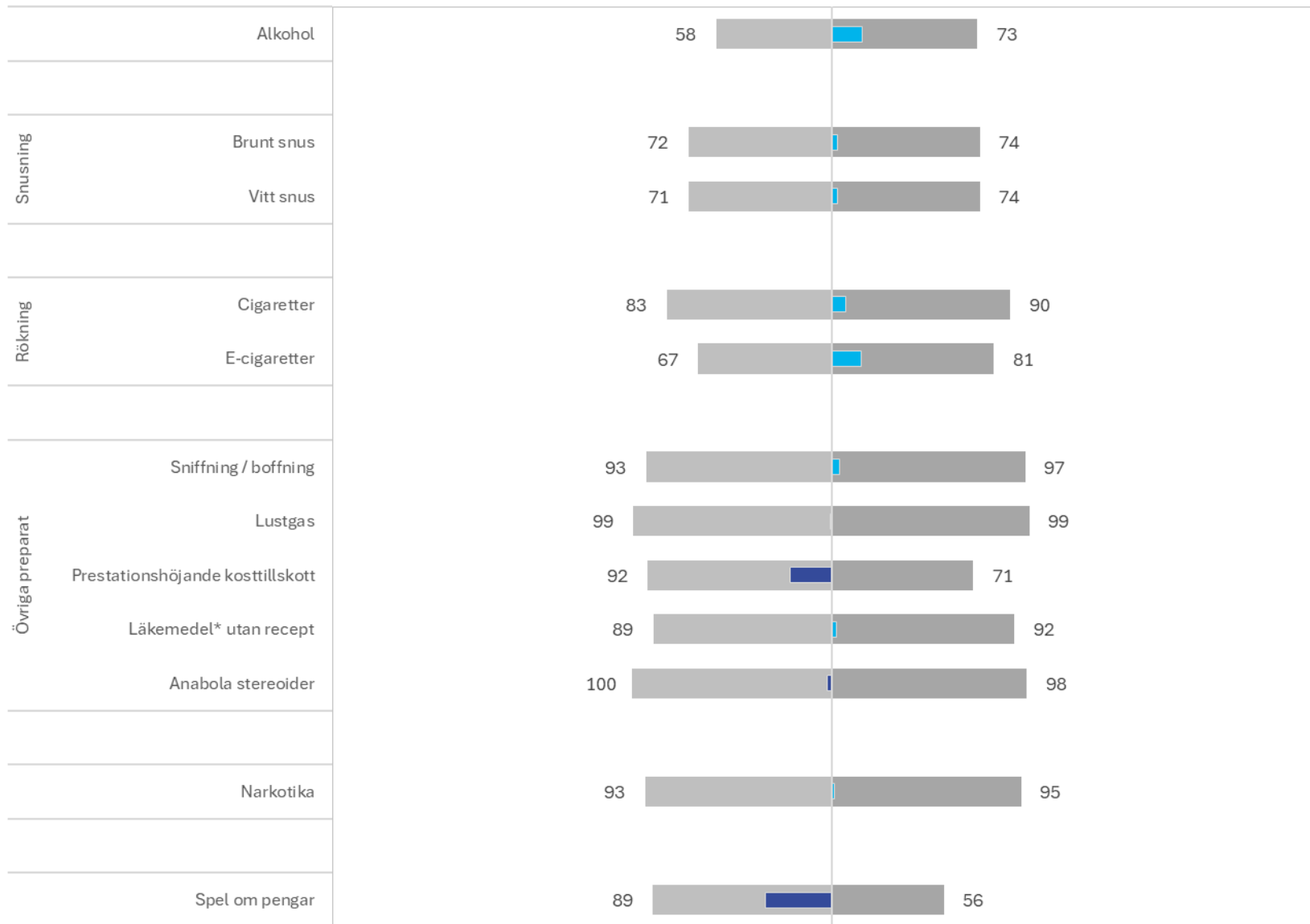
Bilaga

Andel [%] elever i åk 9 som inte provat något av nedanstående

Tjejer

Killar

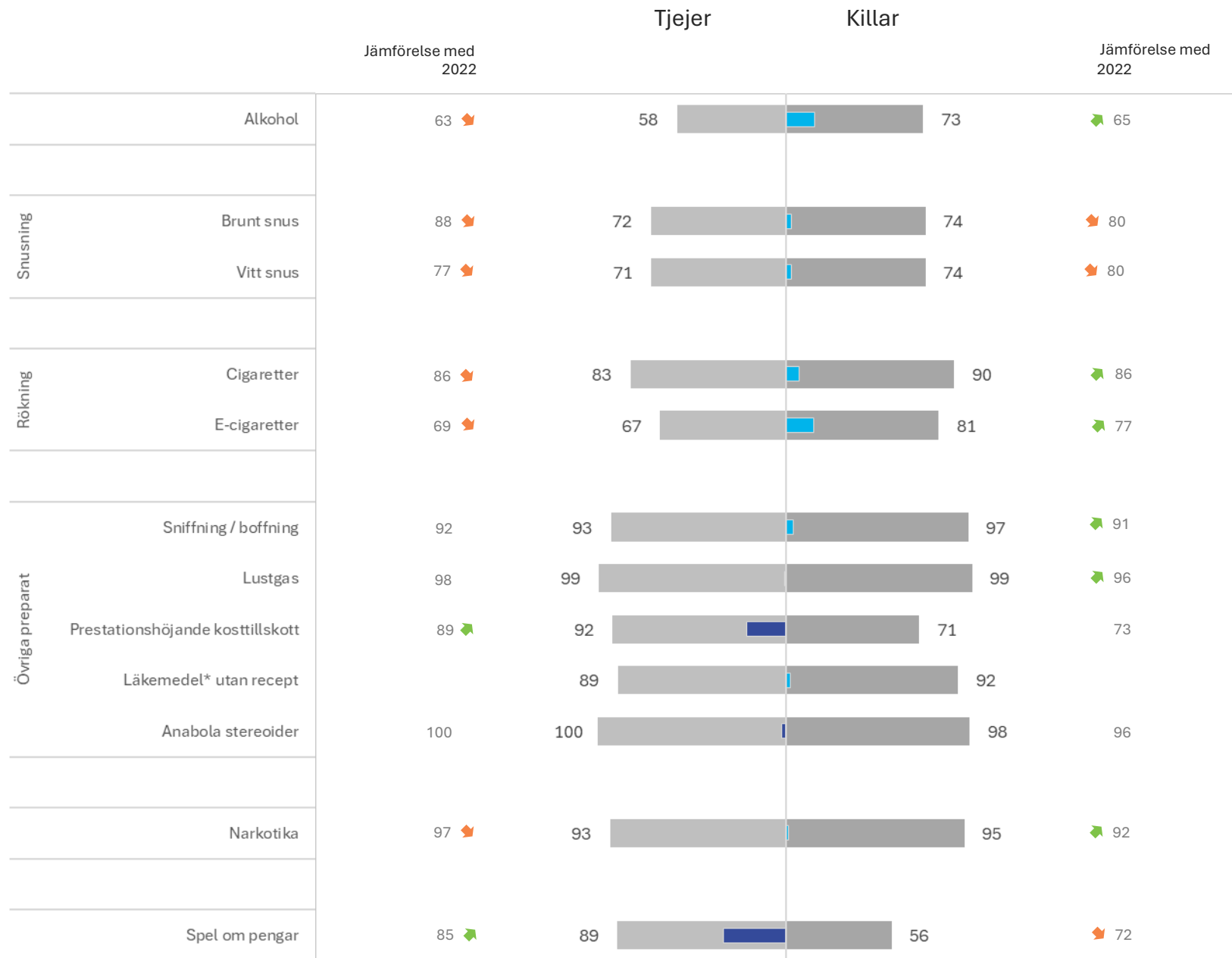
Höga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

- ✦ Minskad andel elever
- ✦ Ökad andel elever
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Andel [%] elever i åk 9 som inte provat något av nedanstående

Höga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

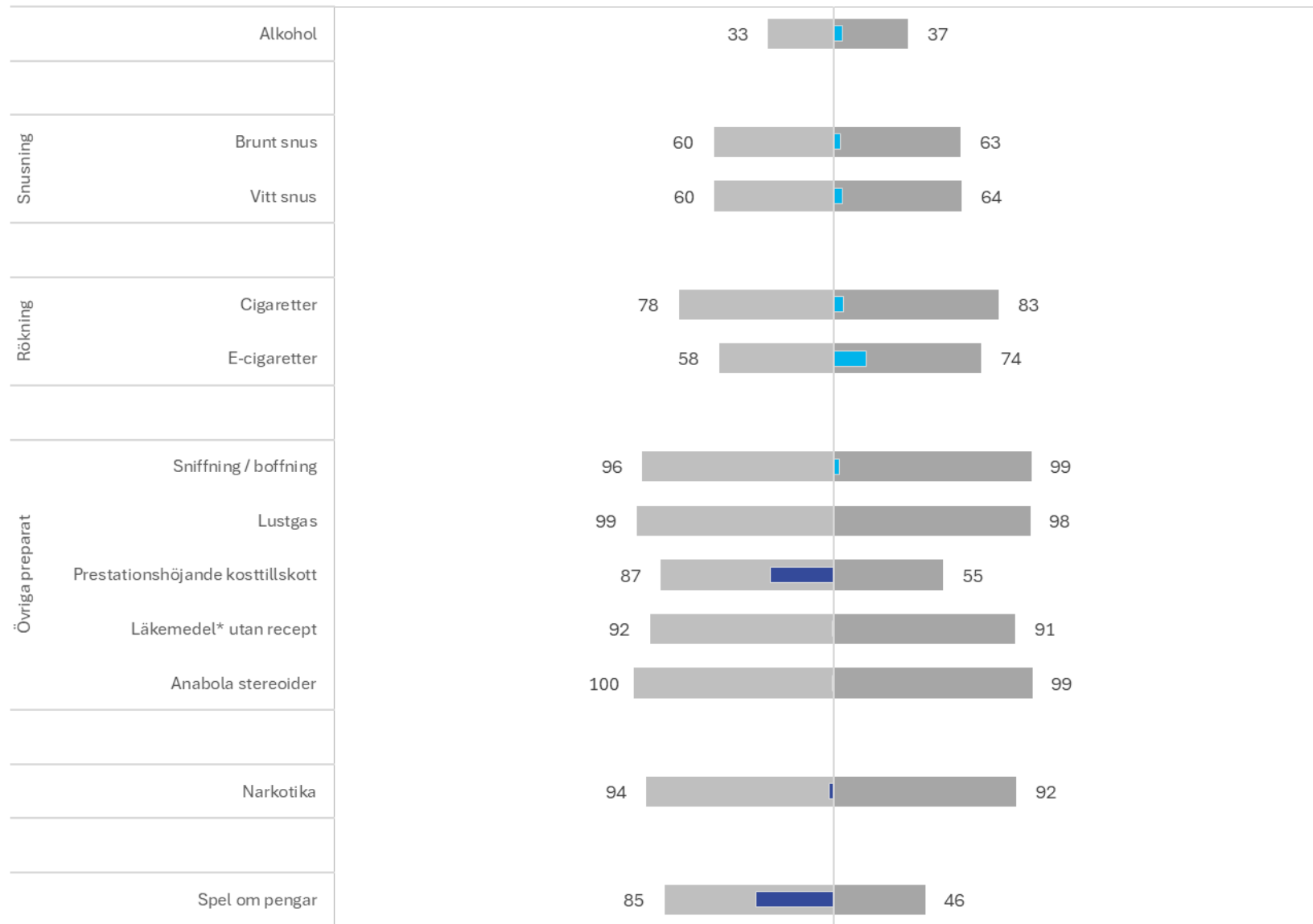
- Minskad andel elever
- Ökad andel elever
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Andel [%] elever i åk 2 som inte provat något av nedanstående

Tjejer

Killar

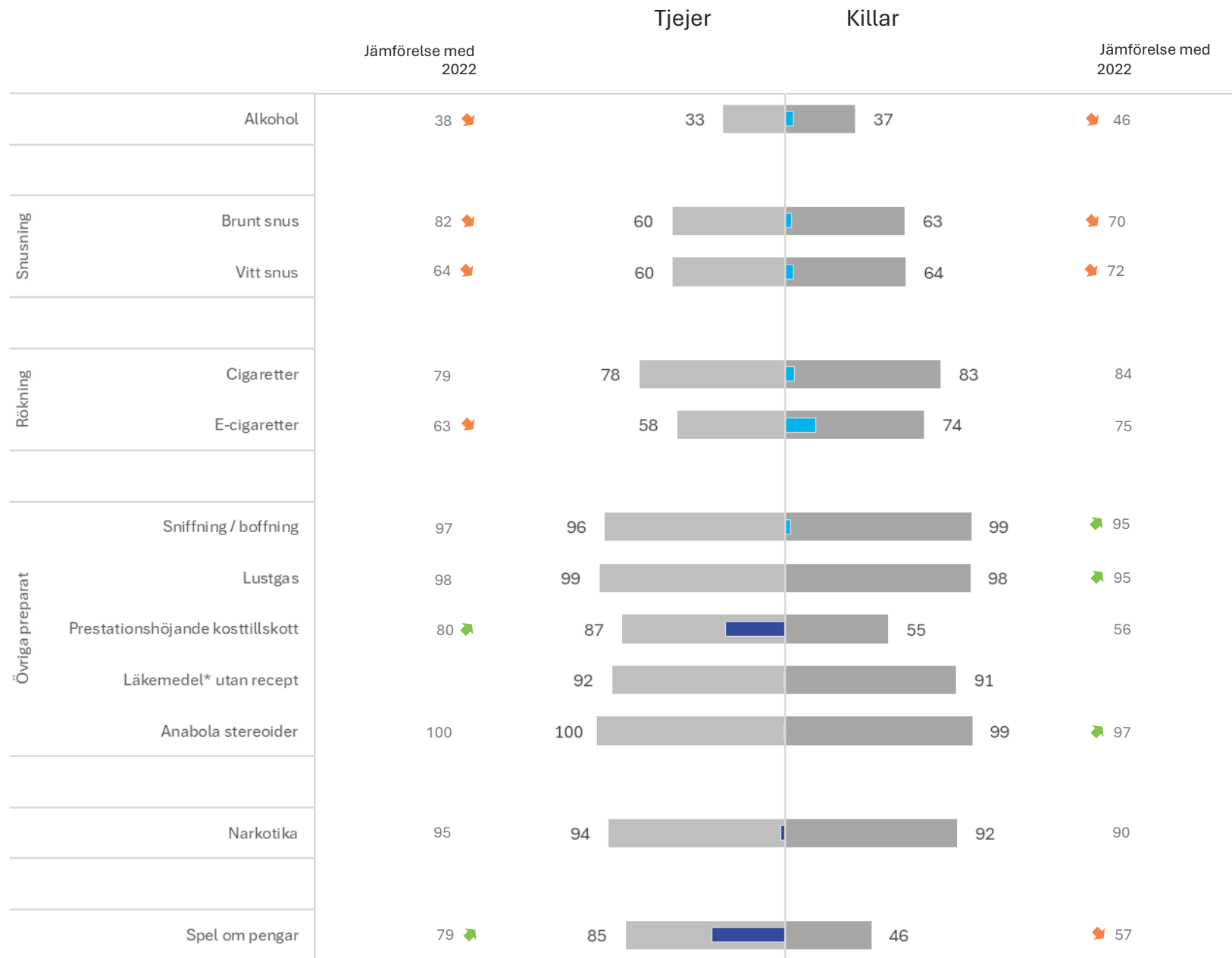
Höga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

- ✦ Minskad andel elever
- ✦ Ökad andel elever
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Andel [%] elever i åk 2 som inte provat något av nedanstående

Höga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

- Minskad andel elever
- Ökad andel elever
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Andel [%] elever i år 9 som använder något av nedanstående

Tjejer

Killar

Låga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

■ Högre andel tjejer
■ Högre andel killar

Andel [%] elever i år 9 som använder något av nedanstående

Tjejer

Killar

Jämförelse med
2022

Jämförelse med
2022

Låga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

- Minskad andel elever
- Ökad andel elever
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Andel [%] elever i år 2 som använder något av nedanstående

Tjejer

Killar

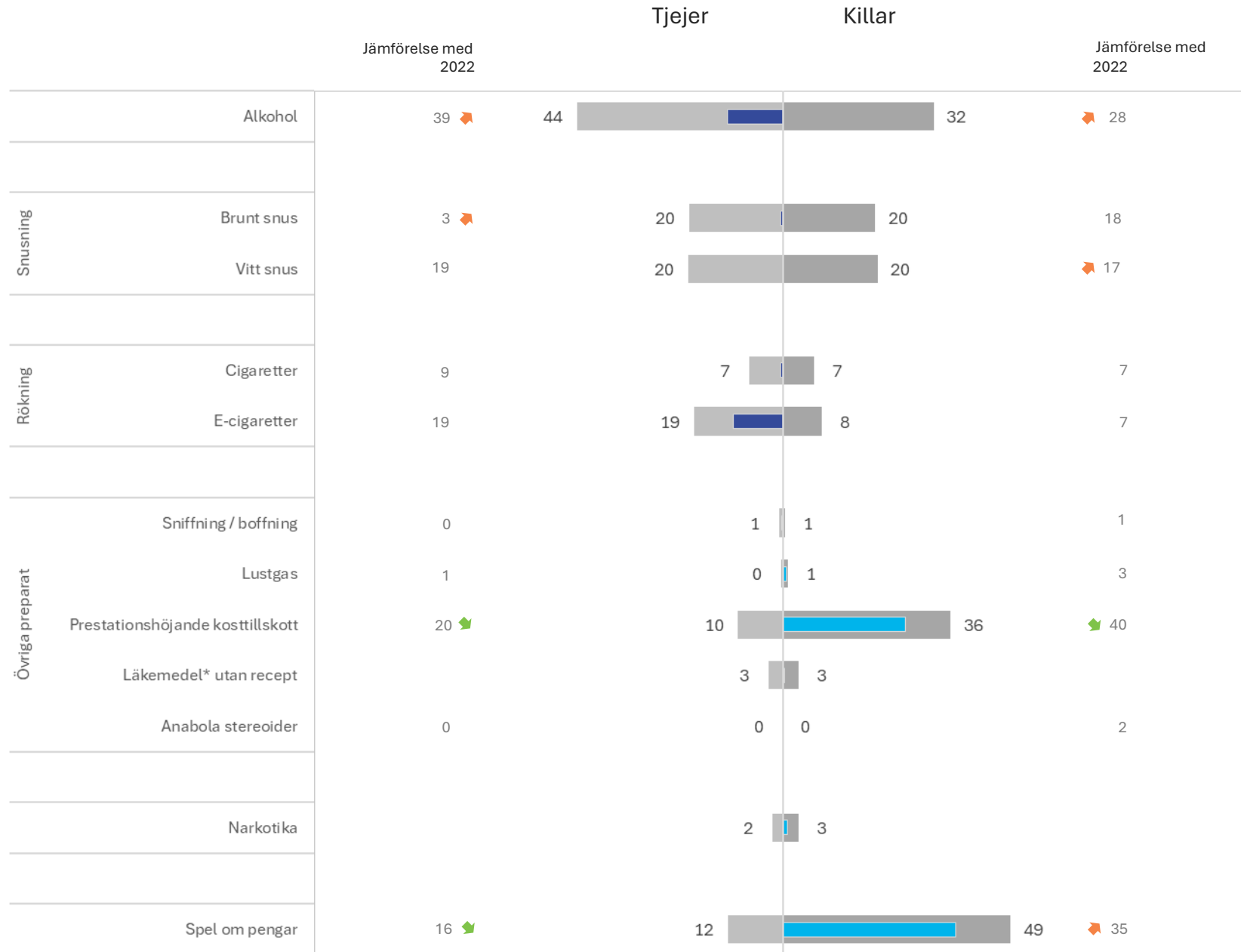
Låga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

■ Högre andel tjejer
■ Högre andel killar

Andel [%] elever i år 2 som använder något av nedanstående

Låga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

- ↓ Minskad andel elever
- ↑ Ökad andel elever
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

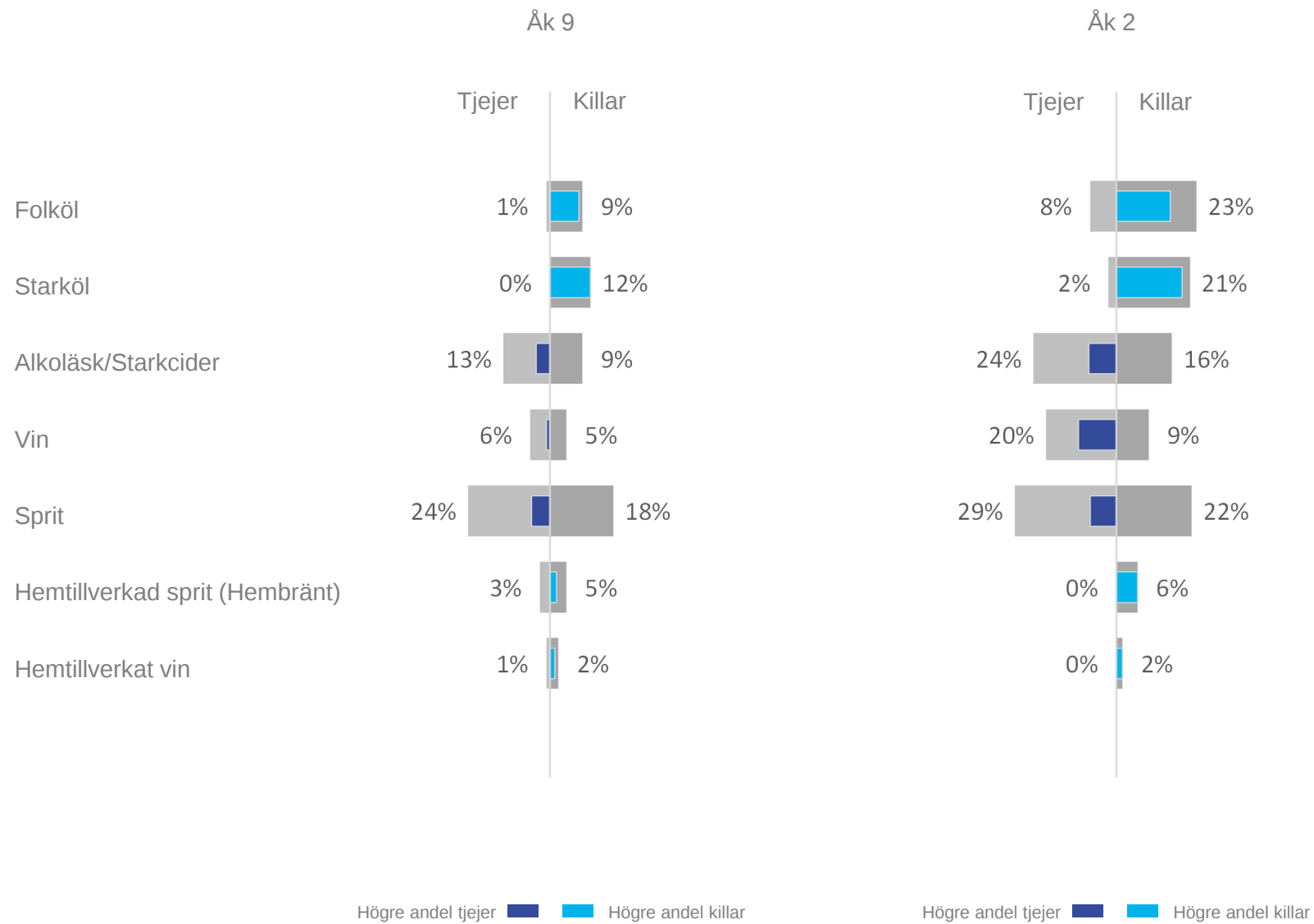
Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Vilken sorts alkohol dricker du?

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

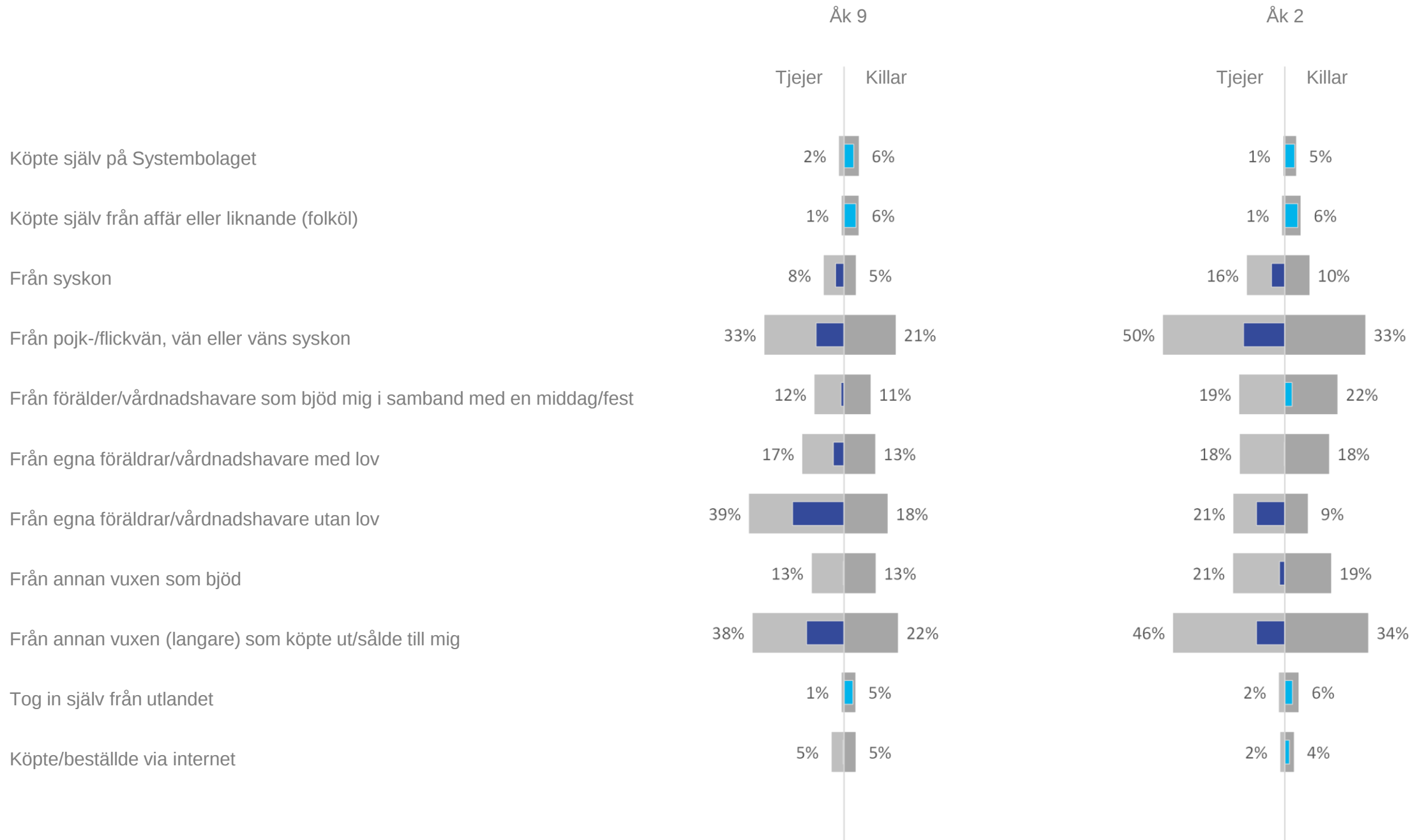
Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

När du druckit alkohol, hur får du vanligtvis tag på alkohol?

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

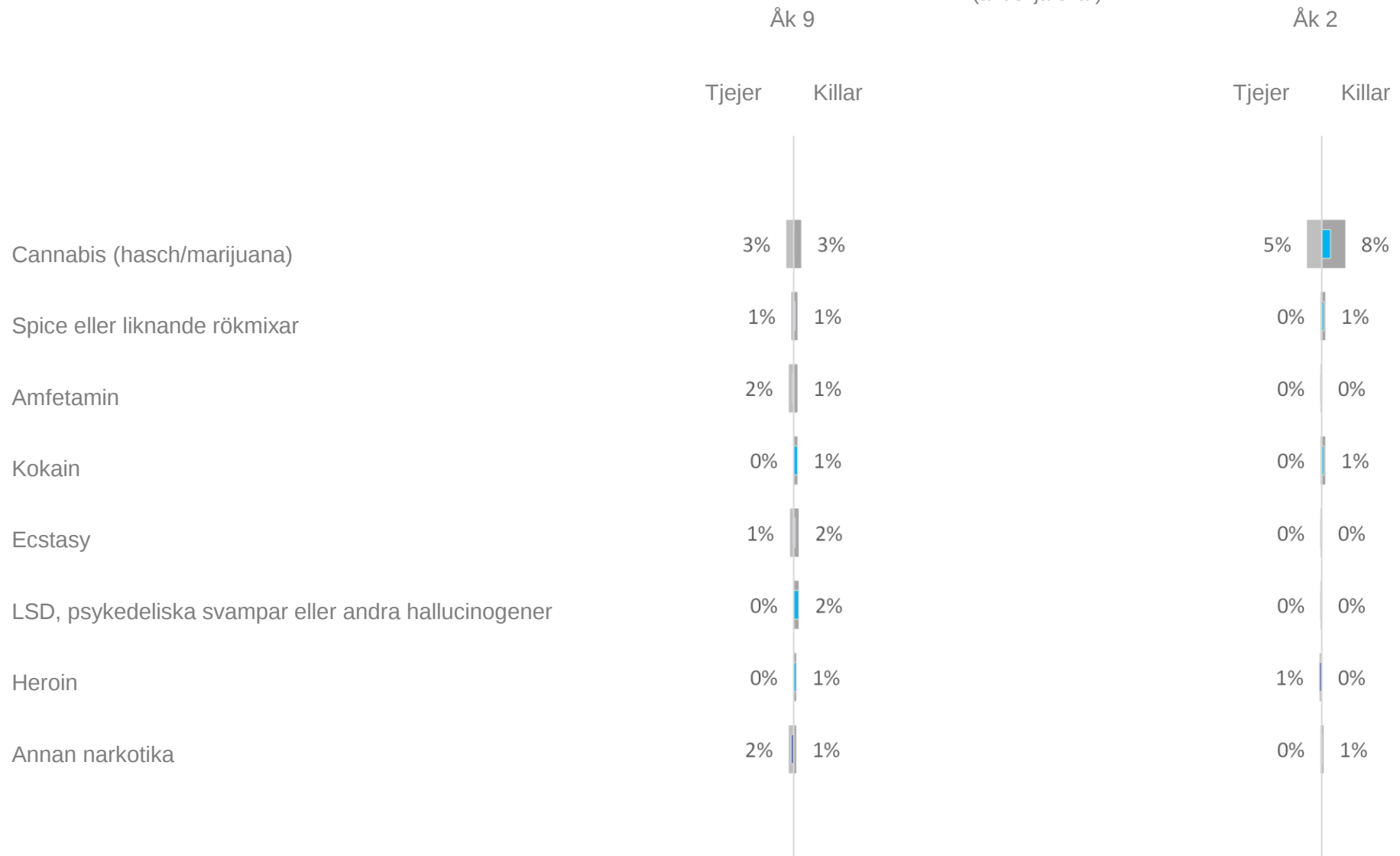
Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Har du prövat på eller använder något av preparaten nedan? (andel ja-svar)

Högre andel tjejer Högre andel killar

Högre andel tjejer Högre andel killar

Har du någon vän som du vet använder:

(andel ja-svar)

Åk 9

Åk 2

Tjejer Killar

Tjejer Killar

Cannabis (hasch/marijuana)

11% 8%

19% 26%

Spice eller andra rökmixar

4% 3%

4% 5%

Amfetamin

4% 2%

3% 3%

Kokain

5% 2%

4% 6%

Ecstasy

4% 3%

5% 6%

LSD, psykedeliska svampar eller andra hallucinogener

3% 3%

5% 4%

Heroin

2% 2%

2% 2%

Annan narkotika

8% 4%

5% 6%

Receptbelagda sömn-/lugnande medel utan läkarordination
(t ex Stilnoct, Stesolid, Imovane, Xanor)

7% 3%

5% 5%

Receptbelagda smärtstillande läkemedel utan läkarordination
(t ex Tramadol, Citodon, Oxycodone)

5% 3%

3% 3%

Receptbelagda centralstimulerande läkemedel utan läkarordination
(t ex ADHD-medicin som Ritalin, Concerta)

10% 7%

9% 10%

Högre andel tjejer Högre andel killar

Högre andel tjejer Högre andel killar

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

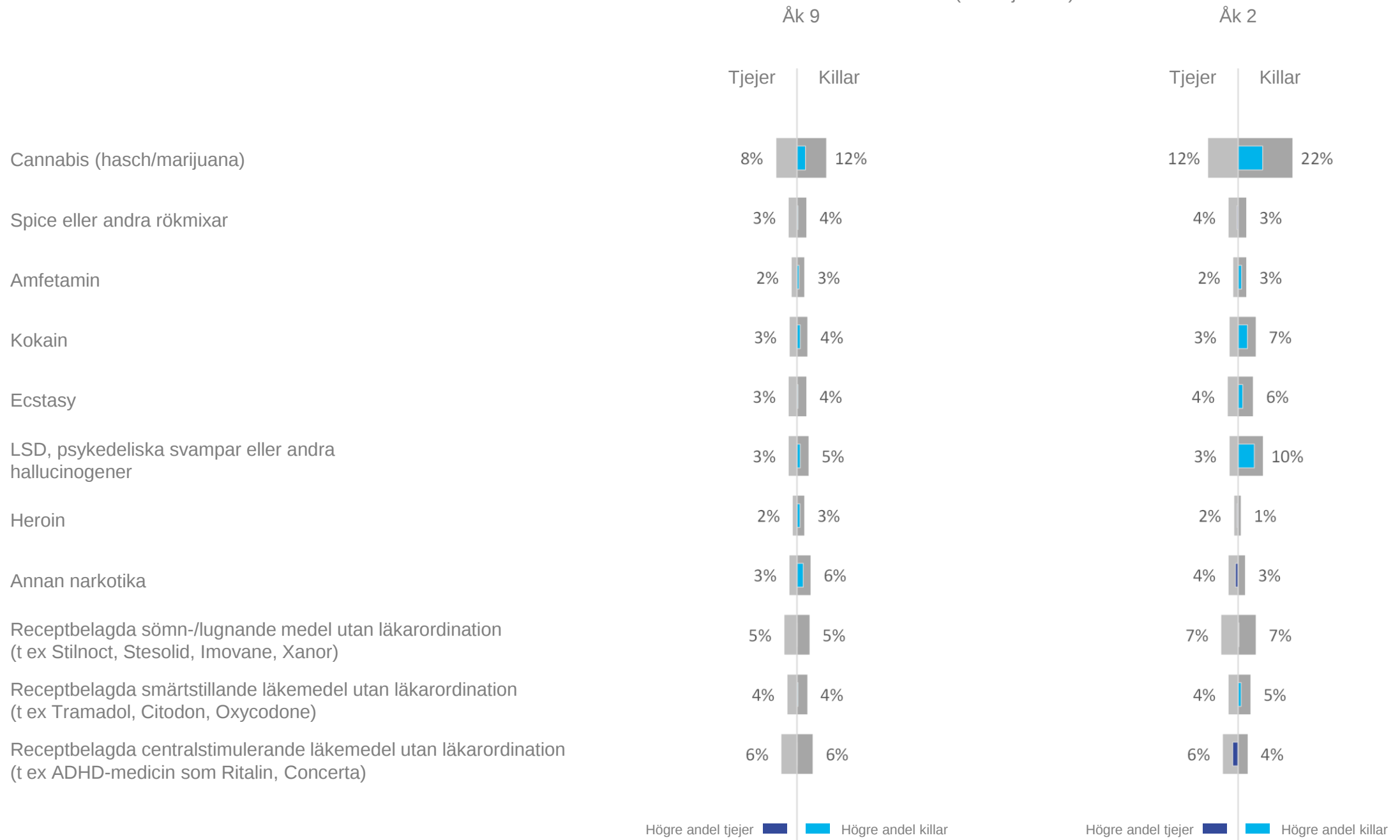
Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Kan du tänka dig att pröva: (andel ja-svar)

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

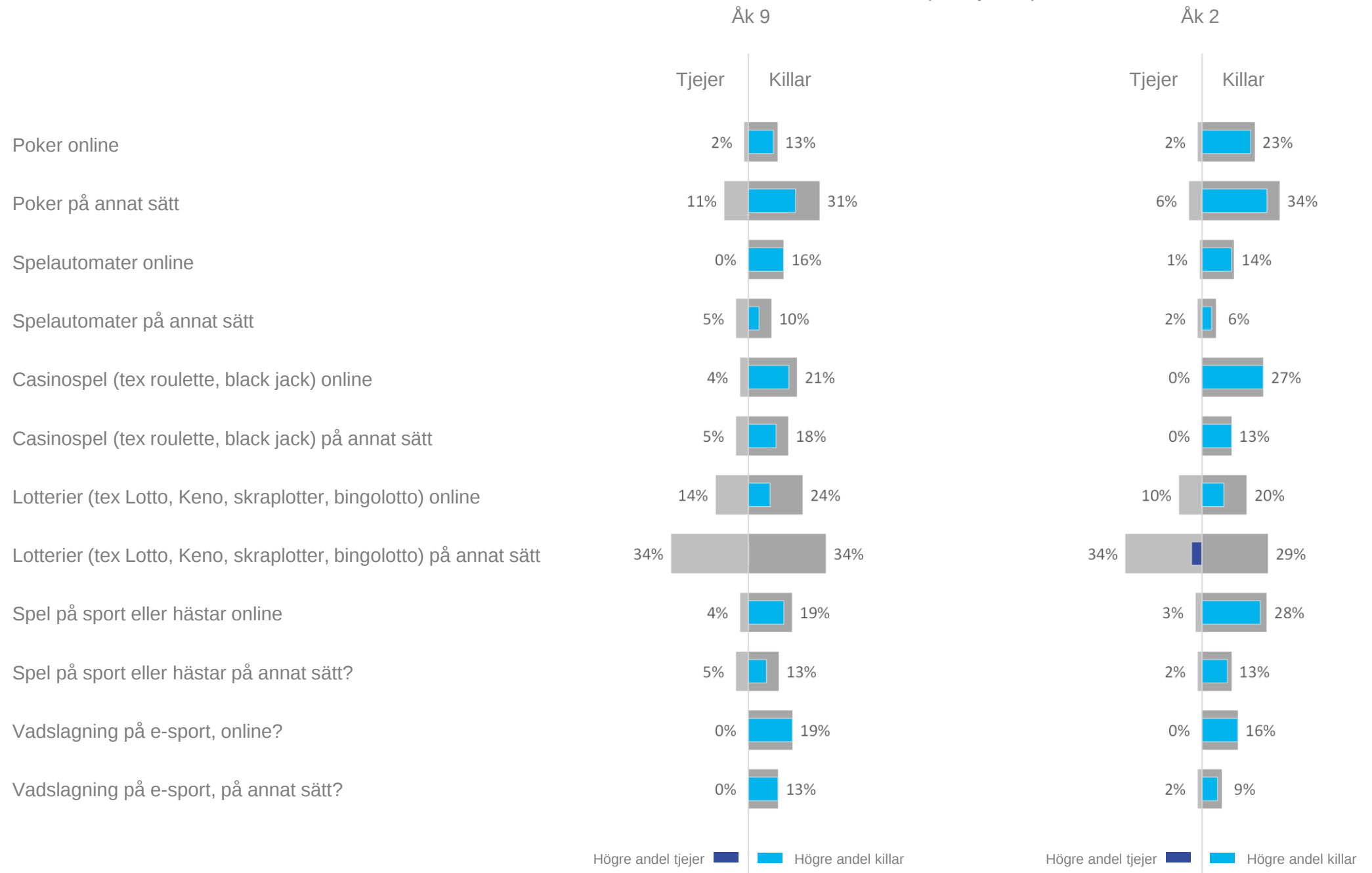
Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Vilka spel om pengar eller lotterier har du deltagit i?

(andel ja-svar)

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

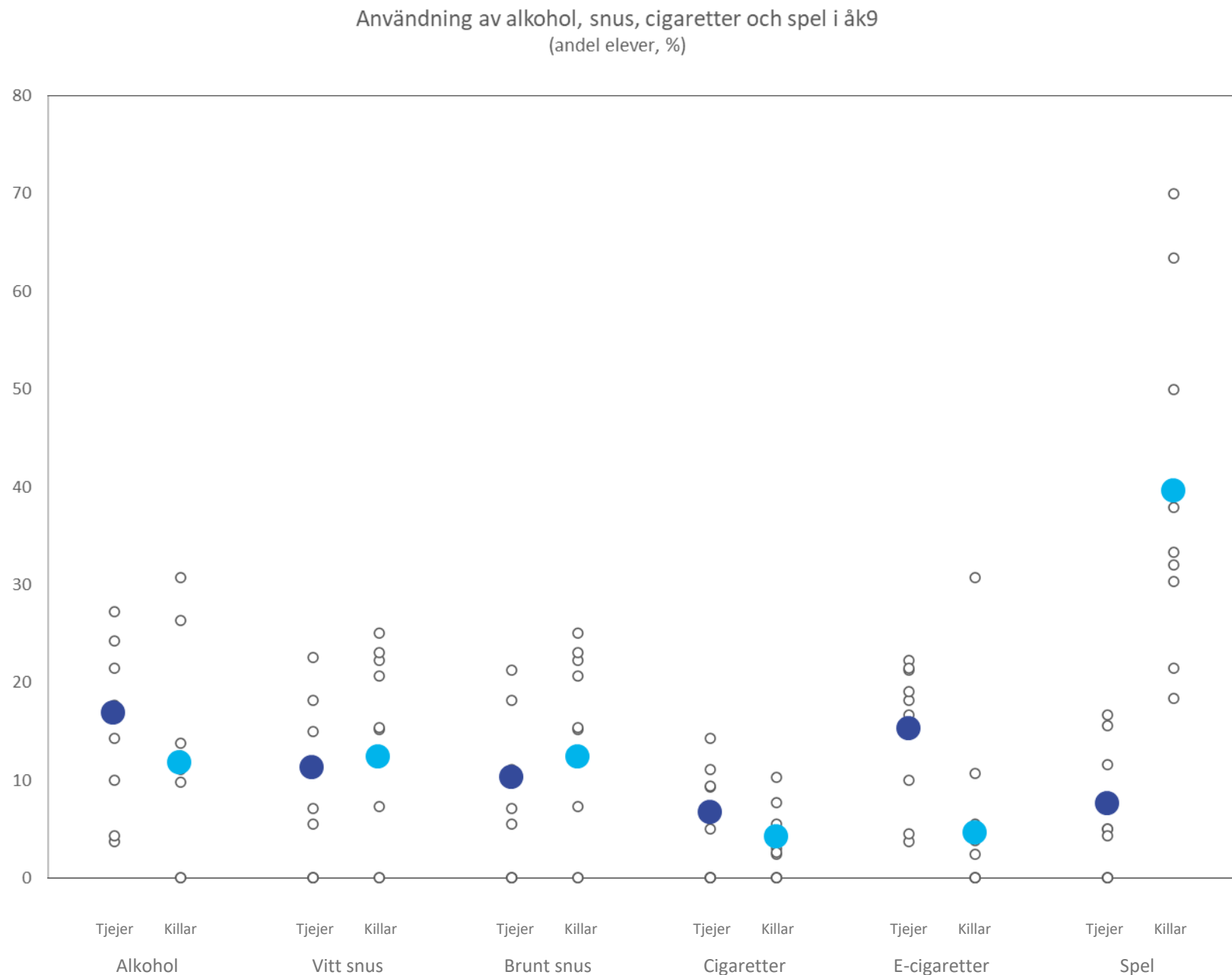

Diagrammet visar elevernas (åk9) svar på frågorna om användning av alkohol, snus, cigaretter och spel om pengar.

De mörk- och ljusblå cirklarna visar tjejernas och killarnas svar i kommunen som helhet. De mindre cirklarna visar svaren för tjejer och killar i respektive grundskola.

Diagrammet visar att det råder betydande skillnader mellan skolorna, i synnerhet vad gäller killars spel om pengar.

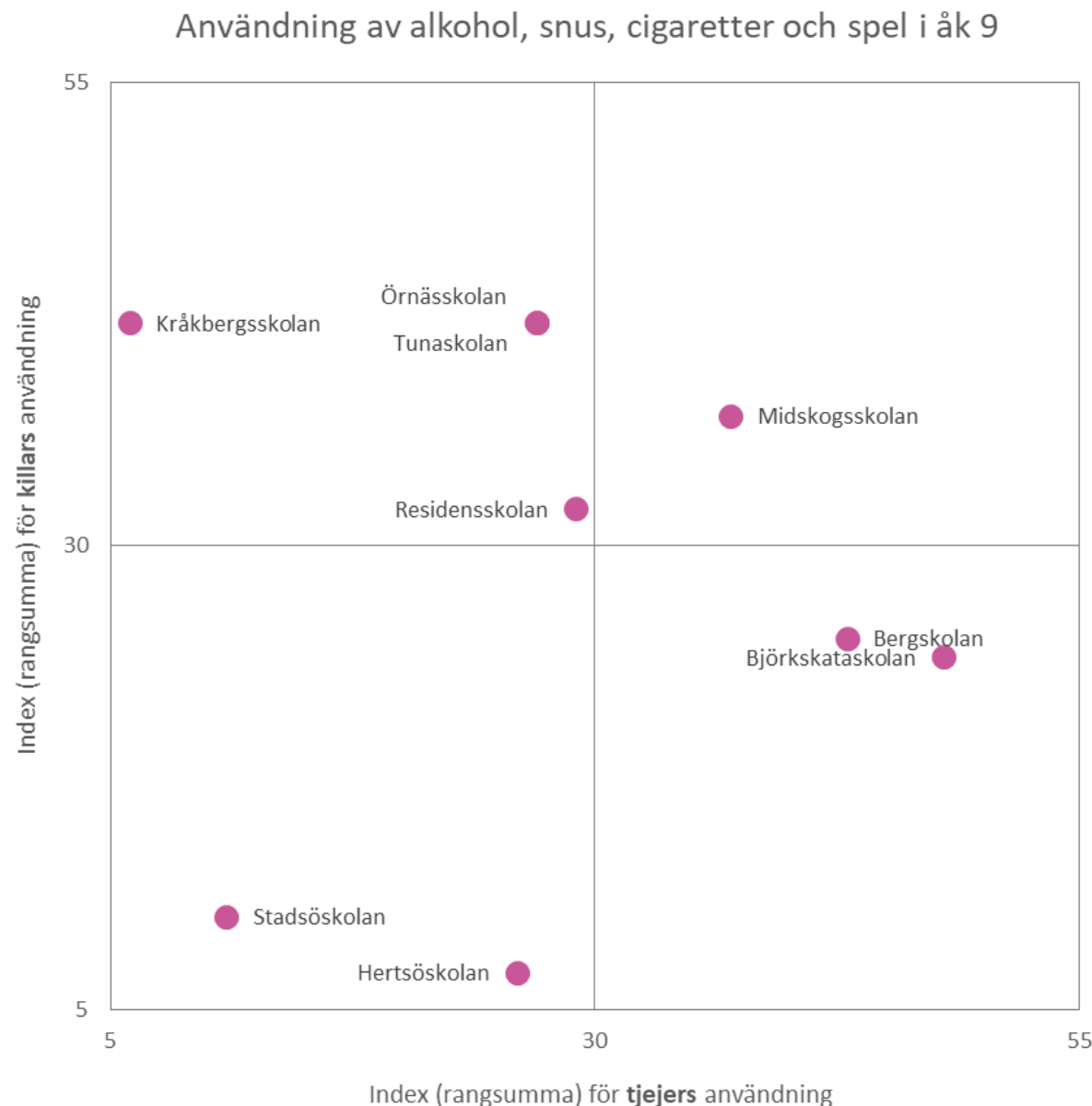
Se tabell i bilaga för uppgifter om hur många elever som har svarat i respektive skola.

Diagrammet visar för varje grundskola (åk9) hur tjejers och killars sammantagna användning av alkohol, snus, cigaretter och spel förhåller sig till varandra.

Den sammantagna användningen är beräknad som en rangsumma per skola och kön, där den skola som har lägst användning erhåller värdet 1 och den skola med högst användning värdet 9 för. Rangen beräknas enskilt för alkohol, snus, cigaretter respektive spel samt summeras därefter per grundskola.

Av diagrammet framgår att det finns skolor med en förhållandevis låg användning hos både tjejer och killar (Stadsöskolan och Hertsöskolan) och en skola med en förhållandevis hög användning hos både tjejer och killar (Midskogsskolan). I övriga skolor råder ett motsatt förhållande mellan tjejer och killar. Det finns skolor där killarna uppvisar en hög användning och tjejerna en lägre (exempelvis Kråkbergsskolan) och skolor där tjejer uppvisar en hög användning och killarna en lägre (exempelvis Björkskataskolan och Bergskolan).

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

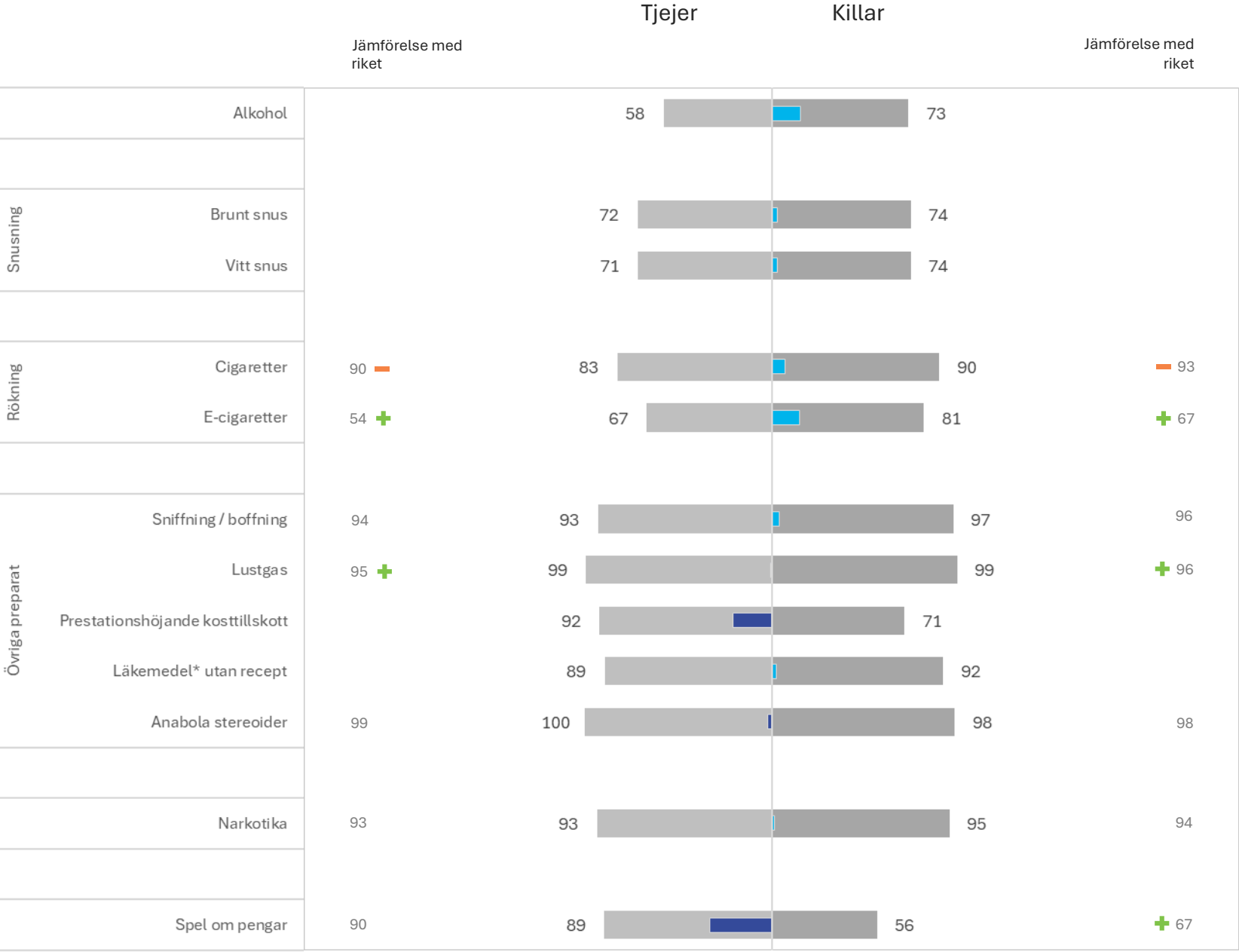
Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Andel [%] elever i åk 9 som inte prövat något av nedanstående

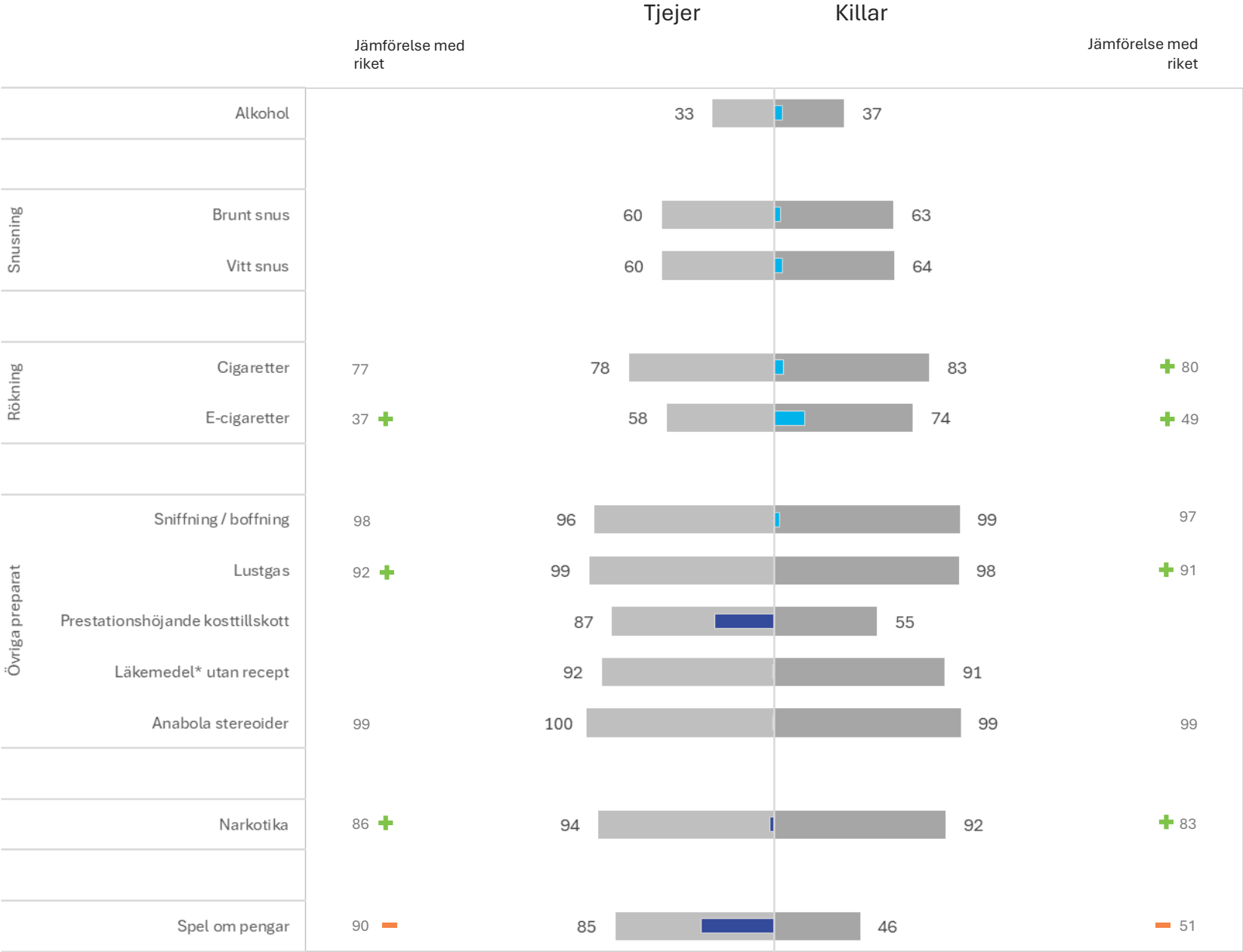

- Lägre andel än i riket
- + Högre andel än i riket
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Höga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

Andel [%] elever i åk 2 som inte prövat något av nedanstående

- Lägre andel än i riket
- Högre andel än i riket
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Höga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

Andel [%] elever i år 9 som använder något av nedanstående

- Lägre andel än i riket
- Högre andel än i riket
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Låga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

Andel [%] elever i år 2 som använder något av nedanstående

- Lägre andel än i riket
- Högre andel än i riket
- Högre andel tjejer
- Högre andel killar

Låga värden
är bra!

Se tabell i bilaga för
hur svarsalternativen
har grupperats.

Disposition

Bakgrund

Sammanfattning

Vad säger CAN om årets nationella drog- och spelvaneundersökning?

Vad säger eleverna i Luleå att de inte använder?

Vad säger de att de använder?

I vilken form förtär de alkohol?

Var får de tag på alkoholen?

Vilken sorts narkotika använder de?

Vilken sorts narkotika kan de tänka sig att använda?

Vilken typ av spel om pengar ägnar de sig åt?

Hur ser användningen ut på skolnivå?

Hur ser användningen ut i Luleå jämfört med Sverige som helhet?

Bilaga

Bilaga

Tabell med använda svarsalternativ för de bilder som beskriver hur stor andel som inte använder något av följande:

Alkohol		[Nej, har aldrig provat alkohol]
Snusning	Brunt snus	[Nej]
	Vitt snus	[Nej]
Rökning	Cigaretter	[Nej]
	E-cigaretter	[Nej]
Övriga preparat	Sniffning/boffning	[Nej]
	Lustgas	[Nej]
	Prestationshöjande tillskott	[Nej]
	Läkemedel utan recept	[Nej, har aldrig provat (gäller alla typer av läkemedel)]
	Anabola stereoider	[Nej]
Narkotika		[Nej, har aldrig provat (gäller alla typer av narkotika))]
Spel om pengar		[Nej]

Bilaga

Tabell med använda svarsalternativ för de bilder som beskriver hur stor andel som använder något av följande:

Alkohol		[Ja, ibland (några gånger per år) Ja, regelbundet (minst en gång per månad eller oftare)]
Snusning	Brunt snus	[Ja, ibland (någon/några gånger per månad) Ja, dagligen]
	Vitt snus	[Ja, ibland (någon/några gånger per månad) Ja, dagligen]
Rökning	Cigaretter	[Ja, ibland (någon/några gånger per månad) Ja, dagligen]
	E-cigaretter	[Ja, ibland (någon/några gånger per månad) Ja, dagligen]
Övriga preparat	Sniffning/boffning	[Ja, under de senaste 12 månaderna Ja, under de senaste 30 dgr]
	Lustgas	[Ja, under de senaste 12 månaderna Ja, under de senaste 30 dgr]
	Prestationshöjande tillskott	[Ja, under de senaste 12 månaderna Ja, under de senaste 30 dgr]
	Läkemedel utan recept	[Ja, ibland (någon/några gånger per år) Ja, regelbundet (minst en gång per månad) Gäller om det finns ett bruk av minst en typ av läkemedel]
	Anabola steroider	[Ja, under de senaste 12 månaderna Ja, under de senaste 30 dgr]
Narkotika		[Ja, ibland (någon/några gånger per år) Ja, regelbundet (minst en gång per månad) Gäller om det finns ett bruk av minst en narkotikakategori]
Spel om pengar		[Ja, under de senaste 12 månaderna Ja, under de senaste 30 dgr]

Bilaga

Tabell med använda svarsalternativ för de bilder som beskriver hur stor andel som använder något av följande:

Tabell med antal svar och svarsandel per skola och kön

Klass	Skola	Totalt antal svar	Flickor	Pojkar
Åk 9	Bergskolan	85	44	41
Åk 9	Björkskataskolan	66	33	33
Åk 9	Hertsöskolan	36	21	15
Åk 9	Kråkbergsskolan	56	27	29
Åk 9	Midskogsskolan	36	18	18
Åk 9	Residensskolan	66	40	26
Åk 9	Stadsöskolan	61	23	38
Åk 9	Tunaskolan	27	14	13
Åk 9	Örnässkolan	38	18	20
Åk 9	Kommunen totalt	487	244	243
Åk 2 gymnasiet	Luleå gymnasieskola	416	259	157
Åk 2 gymnasiet	NTI	29	6	23
Åk 2 gymnasiet	Kommunen totalt	445	265	180